

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înșopolază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un nr. garsond: prima dată 10
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 1 b. de fiecare publicățiune.
Adăți abonamentele, cât și însorți:
nile sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru orăș și comitat
Scrieri adresate nu se primesc

Încăierarea cea mare.

(*) Cele petrecute Marți în Dieta din Budapesta dă drept corpului legiuitor ungar a se număra *cel dintâiu* când vorba e de scandal.

Bătăi între partide s'au mai întâmplat, adevărat, și în alte parlamente. S'a întâmplat la 18 Noembre și în camera din Budapesta. Ceea-ce s'a petrecut însă eri, e fără păreche în anele parlamentelor. Partidele opoziționale s'au bătut adică, în primul rând, cu agenții ordinii publice. Cel 40 drabanți erau, se știe, puși să păzească ordinea din Dieta și siguranța personală a presidentului și membrilor guvernului. Când colo ce s'a întâmplat? Au fost bătuti ei, și odată stăpână pe situație, opoziția a săvârșit adevărat vandalism în sala de ședințe și — *ceva absolut nou* — a ridicat baricadă în jurul tribunei prezidențiale pentru a împedica și în felul acesta pe president a urca tribuna și a deschide ședința.

De fapt majoritatea nici n'a îndrăznit să-și arate fața, fiind temeri de încăierări cari ar putea degenera în bătăi sângeroase.

Când scriem aceste șire, nu știm încă ce hotăriri va fi luat guvernul.

E aproape însă de mintea ori căru om, că *în asemenea împrejurări nu se poate governa*. Într'adevăr, nu prea putem să ne închipuim cum crede Tisza s-o ducă mai departe?...

Căci să scoată din Dieta cu poliția pe opoziții, nu e cu puțință. Asta ar însemna desființarea parlamentarismului și dacă asta se intenționează, atunci la ce se mai convoacă ședința? Ear venind deputații opoziționali la ședințe, ei vor repeta scenele de Marți și vor zădarnici astfe ori-ce discuție. Ba așa se vede, nici deschiderea ședinței nu vor s-o mai permită lui Tisza opoziționalii înversunați.

Ar rămâne — *disolvarea*.

În împrejurări ca cele de azi o disolvare ar însemna provocarea războiului civil între Unguri. La Győr, Pojon și M.-Vásárhely am văzut deja că s'au produs tulburări grave înainte ca furia să se fi deslănțuit cu atâta putere în parlament. Ce ar fi la alegeri, nu e greu de închipuit.

Și apoi nimeni nu mai poate crede că o disolvare ș'o nouă alegere ar putea să destăințeze opoziția. Mai ales că după cele petrecute eri, demoralizarea între liberali trebuie să fie mare. »Mâna tare« n'a reușit, nici pe calea forței, să-și asigure puțința lucrării în Dieta.

Pe cât se pare decizi nu este decât o singură cale indicată pentru lămurirea situației. Și anume cea preconisată de contele Andrassy Gyula, care într'o convorbire cu un jurnalist, privitor la situația parlamentară, a zis:

»Crisa nu este de caracter politic ci e de caracter parlamentar, și ca atare, chiar după părerea lui Tisza, trebuie rezolvată în

parlament. Atât acum cât și după alegere deci ea numai în parlament se poate rezolva«.

Întrebare e numai dacă Tisza este dispus să negocieze cu opoziția ori mai bine, dacă opoziția va fi ea dispusă a sta de vorbă cu Tisza?!

Apetitul vine adică — mâncând. Eri opoziția cerea capul lui Perczel; azi ori mâne poate că va cere capul lui Tisza și al întregului guvern. Ear cine cunoaște partidul liberal desigur nu se 'ndoiește că acest partid va lăsa să plece și pe Tisza, cum a plecat Wekerle, Bánffy, Széll și Héderváry și va sprigini mâne pe cel care îi asigură dominația asupra țării.

În toată această învâlmășală, bine înțeles, noi Românii nu risipim simpatiile noastre pentru nici unii din beligeranți. Ne sunt d'opotrivă de odioși. Guvernul pentru că a conceput proiectul păcătos prezentat de Berzeviczy, ear opoziții pentru-că sunt desmetici.

În fața acestei mari încăierări dintre partidele maghiare nu e însă destul să stăm ca simpli spectatori, ci să ne gândim, că o eventuală disolvare a camerii, ne impune și nouă îndatorirea, de a intra în luptă.

Să ne organizăm deci din vreme, ca lupta să nu ne găsească nepregătiți, ci uniți și bine înțeleși în toate ce vom avea de făcut.

Asasinatul din strada Morgei

de

8

Edgard Poe

(Urmare).

„Să ne transportăm, cu închipuirea în această cameră. Ce căutăm aci? Mijloacele de fugă întrebunțate de ucigaș. N'am trebuință să o mai spun, că nici d-ta, nici eu nu credem în evenimente supranaturale. Doamna și domnișoara Lespanaye n'au fost ucise de cătră fantome. Autorii acestui act au dar' un corp și au fugit materialmente. Dar' în ce mod? Din fericire în cazul acesta este un singur raționament posibil, și acest raționament trebuie să ne conducă a lua o hotărâre definitivă. Să examinăm dar' unul câte unul mijloacele, care au putut permite ucigașilor de a scăpa. Este clar, că acești ucigași se aflau în camera, în care a fost descoperit corpul domnișoarei Lespanaye, sau cel mult în camera alăturată, și aceasta în momentul, în care trupa urca scara. Așadar numai în aceste două camere avem de căutat ieșirea. Poliția a sgăriat tencueala zidurilor, a sondat pardoseala, a corectat plafonul în toate senzurile. Dacă ar exista o ieșire secretă, n'ar fi putut scăpa de aceste cercetări.

„Dar' nemulțămindu-mă cu ce a văzut poliția, am privit din parte-mi. Nici eu n'am găsit o ieșire ascunsă; cele două uși, care răspund în coridor erau încuiate cu cheia, ear' cele două chei se aflau în broaște pe dinlăuntru. Să ne în-

toarcem la coșuri. Deși ele aveau toată lărgimea proporțională pentru o lungime de opt sau zece picioare cu începere dela cămin, această lărgime totuși nu e suficientă nicăiri pentru a da trecere unei pisici mari. Imposibilitatea de a eși fiind bine stabilită până acum, nu ne rămân decât ferestrele. Acelea dela camera situată în față n'ar fi scăpat de privirile mulțimei adunate în stradă. Ucigașii au trecut dar' prin ferestrele camerei din dos. Și deoarece suntem ajunși la această concluziune printr'o logică strânsă; trebuie să o admitem, fără a ține socoteală de imposibilitățile aparente ce o însoțesc. Ear noi trebuie să dovedim, că aceste imposibilități sunt numai aparente.

„Sunt două ferestre în cameră. Una e cu totul liberă, nici o mobilă nuo ascunde. Ceia-l'altă este ascunsă în partea de jos prin căpătâiul patului, care este greu și a fost împins alături de ea apoi această fereastră a fost prinsă pe dinlăuntru, astfel că a rezistat silințelor acelora cari au încercat să o rădăce.

O gaură a fost dată cu un sfredel mare în tocul primei ferestri, și un cuiu foarte lung și foarte gros¹⁾ s'a introdus în această gaură aproape până la cap. Examinând cealaltă fereastră, am găsit un cuiu asemenea și așezat în același mod, astfel că n'am putut învarti cadrul cu toată sfortărea viguroasă ce am întrebunțat. Poliția a tre-

¹⁾ Pentru ca cititorul să înțeleagă această parte a istorisirii, trebuie să-și aducă aminte, că autorul descrie o fereastră englezescă, adică formată de un singur cadru, care se deschide prin învârtire în jurul unei osii orizontale, ear' nu o fereastră obișnuită ce se deschide ca ușă în două canatură. (Nota Trad.).

buit dar' să creadă, că ori-ce ieșire era cu neputință pe această cale, de aceea a crezut de prisos să examineze cuele însăși, să le scoată și să deschidă ferestrele.

„Eu am fost mai migălos pentru motive, pe care vi-le-am arătat, anume: că toate imposibilitățile ce se prezentau erau numai aparente și că aceasta trebuia dovedit.

„Eată, care a fost — a posteriori — raționamentul meu. Ucigașii au fugit pe una din aceste ferestre. Deci ei n'au putut fixa cadrul astfel cum a fost găsit, adică pe dinlăuntru, și aceasta a oprit scurt cercetările poliției în acest sens. Cadrele erau dar' fixate. Dar' aceasta venia poate de acolo, că se puteau fixa automatic. Trebuia să adoptez această concluziune. Mă dirijați spre fereastra, care nu era ascunsă, școfei cuiul cu oare-care greutate, încercat să învârtesc cadrul împrejurul osiei: el rezistă silințelor mele, după cum mă așteptam. Deci exista un arc ascuns, trebuia să existe, și această împrejurare, care întăria idea mea, mă convinse în fine, oricare ar fi fost obiecțiunea ascultând depozițiile acelora. Căutați cu îngrijire, descoperii arcul fără multă greutate, apăsați, el cedă, și mulțumit de descoperirea mea, mă scutii de a învarti cadrul.

„Apoi luați cuiul din nou și-l studiați cu băgare de seamă. O persoană, care ar' fi trecut prin fereastră, ar fi putut să o închidă după sine, și arcul ar fi ținut-o fixată, dar această persoană n'ar fi putut pune cuiul la loc. Eată un raționament care micșora câmpul cercetărilor mele. Ucigașii fugit-au pe fereastra cea-l'altă?

„Să presupunem, că arcurile amândurora erau aceleași, ceea-ce e destul de probabil, deo-

Concesiile naționale.

Sigur te gândești, iubite cetitor, la o nouă capitulare a Vienei înaintea absorbitorilor pretenziuni maghiare, citind titlul acestui articol. Nu, dat îți este să te înșeli plăcut de astădată: concesiile naționale românești se trimbiță din Budapesta.

Lucru mare!

Tisza le-a promis deputaților Români:

1. Că va retrage proiectul de lege Berzeviczy:

2. Va da fondul lui Iancu pentru o instituție românească.

3. La cererea Românilor va nimici ordinul lui Hieronymi, prin care se desființase partidul național român, și va da astfel Românilor prilej să se pronunțe pentru activitate.

Acestea sunt »concesiile naționale« ce se trimbiță din Budapesta.

Nu putem controla, încât corespund verștile adevărului și e mai mult decât probabil, că nu e altceva decât o invenție naivă a cutărui-va deputatului român, contând în naivitatea lui și la naivitatea altora: în special la cea a cercurilor românești de cari azi mâne va fi mare nevoie. Fi-va și aceasta ca și deputațiunea lor la contele Tisza, în chestia legii Berzeviczy, despre care ulterior din isvor autentic aflat-am, că domniul deputat român e adevărat c'au fost în deputațiune, dar cinstita deputațiune n'a ajuns numai până la antișambra ministrului.

Ori care ar fi însă adevărul, ceea-ce ne face să ne ocupăm de »concesiile« trimbițate, ca semn al bunăvoinței lui Tisza față de Români, este, că despre una din aceste concesiile a lăsat să transpire veste însuși contele Tisza, care în organul său »Az Ujság«, a comunicat întâia oară că ministrul de interne a dat banii fondului Iancu »Asociațiunei« pentru scopurile școlii de fete.

Asta după contele Tisza înseamnă concesiie făcută Românilor. Nu numai o sancțiune a ilegalității ci și o păcătuire împotriva

sebiea trebuie să se găsească ori în cue, ori în modul cum sunt susținute. Sării peste grămada de rămășițe formată de albituri, trecuți mâna între căpătâiul patului și fereastră, descoperii numai decât și aplecși, arcul, care firește era tot așa construit, ca la ceia-l'altă fereastră. Mă uitai la cuiu, era de același mod și înșipt tot așa până la cap.

Eată-te prins! Imi vei zice. Ei bine, dacă te-ai gândit astfel, te-ai înșelat în privința naturii raționamentelor mele. Intrebuintând o expresiune populară, pot să zic, că „n'am băgat-o pe mănecă“ nici un moment. N'am pierdut urma de loc, nu era nici o plesnătură în verigele lanțului meu.

„Urmărisem misterul până la cea din urmă retragere, anume până la particularitatea ce deosebia cuiul. Adevărat vorbind, în aparență să-măna întocmai cu soțul său dela ceia-l'altă fereastră, dar' ori cât de grav să fi fost aceasta, era un fapt fără nici o însemnătate pentru ori cine se gândia la împrejurarea: că aici era ultima verigă a lanțului. „Trebuie, imi zisei, ca acest cui să aibă vre-un cusur“.

Il pipăii: capul, cu o bucățică ca de un deget a cotorului imi remase în mână. Ceia-l'altă parte a cuiului rămase în gaura sfredelului, unde această ușoară opintire îl rupsese. Ruptura era vechiă, căci marginile îi erau încrustate de rugină, și se produse fără indoială printr'o lovitură de ciocan greșită, care indoise și apoi îndreptase cotorul cuiului.

(Va urma).

Trad. Iosif Popescu.

bunului gust și a cuviinței de a te arăta marinos pe banii altuia, e presintată ca o bunăvoință, pentru-care ar trebui să-i sărutăm mâna. »Asociațiunea« să-l înscrie între membrii ei fondatori pe dl Tisza, care a donat pentru scopurile ei aproape 10,000 cor. Chipul acesta de rezolvare a afacerii fondului Iancu, nu e nici decât mai cinstit, decât ucazul care a pus pe nedreptul mâna pe acești bani, adunați cu creștarul și sărutat, căci era tributul și a celui mai sărac pentru o datorie sfântă: cruce la căpătâiu să-i ridicăm obștește celui mai mare, mai nobil și mai viteaz Român. Nu să facă contele Tisza generos pe banii aceia, cari nu pot avea decât o destinație: acea, pe care le-a merit-o donatorul. Până când nu se va face aceasta, gravamenul există și nimic nu-l va șterge nicodată din conștiința noastră. Mormântul dela Cebea, în starea lui de umilință, vecinic ne va aduce aminte de o brutalitate neomenească ce s'a făcut celor mai nobile ale noastre sentimente.

Să mai perdem oare cuvinte și pentru celelalte »concesiile«?

Revocarea proiectului Berzeviczy? Cine-o crede? Manevra asta e prea disqualificată pentru-ca să mai ale crezământ. Ar trebui să-l vedem dat afară pe Berzeviczy din cabinet ca să putem crede ceva. De dragul nostru s'ar face însă aceasta? De sigur nu. Cu cât strigăm noi mai mult împotriva cutăruia ministru, cu atât mai solid îl întărim poziția. Revocarea proiectului nu se va face, dacă se va face, de dragul nostru — iluzia aceasta n'o avem — dar s'o știm — nici din bunăvoința guvernului. Alți factori pot să hotărască, dar noi, ori cât ne-ar veni la socoteală, am fi naivi dac'am compta-o la bunăvoința guvernului față de noi. Inc'odată repetăm însă, noi în revocarea proiectului Berzeviczy nu credem. Ne vom înarma noi însă altfel împotriva lui.

Rămâne a treia concesiie, revocarea ucazului Hieronymi, prin care se desființase partidul național român.

Asta e curat treaba dlui Tisza. Revoace ori nu revoace, pe noi ordinul Hieronymi nu ne mai împoartă. Maturitatea politică a poporului român de mult l-a invalidat și contele Tisza azi nimicindu-l, va șterge cel mult o pată rușinoasă a colegului său din guvern, serviciul e deci mai curind împotriva decât în favorul nostru.

Acestea sunt concesiile dlui Tisza ce le face Românilor probabil în preajma eventualelor alegeri.

Concesiile!...

Cum se potrivesc acestea cu sbiciul, cu care ne pleznește zi cu zi? Cum se potrivesc acestea cu goana nebună ce a pornit împotriva ziarelor române și a tuturor frunțașilor cari își ridică cuvintul în forul public? Se poate rușina chiar și Bánffy de sistemul de persecuțiune inaugurat de domnia contelui Tisza. Nedreptăți strigătoare la cer, cum a fost și cea cu arondarea cercurilor la comitat au întâlnit aprobarea contelui Tisza, mai mult, pentru-c'au cutezat a ne plânge împotriva violării absolute a dreptului, ne-a dat pe mâinile procurorilor săi, cari ne sunt pe toată urma pașilor noștri. În aceste împrejurări ce pot însema »concesiile« sale?

Scandale enorme în Dietă.

Budapesta, 13 Decembre.

Scandalele petrecute eri în parlamentul din Budapesta, vor sta fără păreche în istoria parlamentarismului statelor civilizate. Nu scene viforoase ci însălbătăcite, paroxisumul furiei s'a deslăntuit degenerind în acte de adevărat vandalism. Cel bieți 40 de drabant, pușca să susțină ordinea au fost bătut și dați afară din parlament și munca aceasta cinstită odată săvârșită, a urmat o formală devastațiune a interiorului Camerei. Fotoliile ministeriale au fost prăbușite, scaunele ridicale din loc, pedestalu prezidiului spart zdrele. În vremea cât a durat vandalizmul acesta, guvernul și partidul său nici n'a cutezat să între în Dietă. La 12 ore le-a trimis apoi vorba contele Tisza că ședința chemată pe azi nu se va ținea deși decretul regal convocase pe azi noua sesiune. Să luăm însă dela început în ordinea cum s'a petrecut edificatoarele scene.

Adunarea opoziției.

De cu seară încă, partidele opoziționale hotărâseră să s'adune la hotelul »Reine d'Angleterre« ca de acolo, să plece corporativ la ședința. Public mull s'adunase în fața hotelului s'aziste la aceasta ostentațiune a opozițiunei.

La 9 și ¼ deși nu erau încă tot deputații adunați, a plecat convoiul deputaților în frunte cu Apponyi, Albert, Thaly Kálmán, Zichy Jenő și Rakovszky István. Kossuth fiind bolnav a mers cu trăsura. Publicul între ovalii nesfârșite i-a petrecut dealungul străzilor.

Înaintea parlamentului.

Ajunși înaintea parlamentului, mulțimea se sporise deja la vre-o 3 mii de inși, acclamând într'una pe corifeii opoziției. Deputații au intrat în parlament cântând »Kossuth nóta«. În poartă într'astea s'a petrecut prima scenă. Ugron Gábor a provocat pe poliștul Rogulya, postat înaintea porții, să se deparțeze. Acesta a zis, că are porunca să stea acolo și să mențină ordinea. Atunci întreveni Rákovszky:

— Ce e! Ce e aici, Gábor!

— Gădele acesta nu vrea să plece d-aci — zise Ugron.

— Ce stai aci? Cin' te-a pus? Marș! Aici noi suntem stăpani! Nu v-approiati de locul acesta, că peste cap vă dau afară! — a strigat Rákovszky infuriat.

Mulțimea, care rupsese cordonul militar, pătrunzând până la intrarea principală a Dietei, martoră la scena aceasta, extasiată striga:

— Prinde-ți-l de gât! Canalii! Și aci pătruns'au!

Poliștul Rogulya a dispărut. În momentul următor sgomot asurzitor s'a auzit din vestibul, câte-va clipe în urmă un polișt zdrăntuit, fără pălărie și cu părul desordonat a sburat pe poartă. Era Rogulya care se ascunse în foier, dar a fost găsit de Ugron, Rakovszky și Lengyel Zoltán, bătut și aruncat afară. Într'astea se iviră la fata locului vre-o 50 de poliști, cari respinseră mulțimea ce voia să pătrundă în parlament. S'a făcut imediat spalier de poliști, cari apărau pe deputații guvernamentali să între în Dietă. Fiecare însă trebuia să treacă printre ovațiile publicului, favorabile ori ostile,

după cum respectivul era de-al opoziției ori de-al guvernului.

In Dieta.

În cameră atmosfera înfierbântată, ceea ce poate nici nu trebuie amintit. Urcând treptele de marmură întâlnești deja inovația noului regim: câte-o păreche de uriași sunt puși strajă la fie-ce colitură. Drabantii sunt îmbrăcați în negru, la umeri cu panglici tricolor.

În interiorul salei, pe pedestalul prezidiului, unul lângă altul șase drabantii. La uși câte unul. Cu priviri întunecate, față roșă, primesc cu resemnare observațiile ironizatoare ale opozițiilor.

La 9^{1/2}, zgomot enorm s'auzia de jos. Era convoiul opoziției ce venia cântând «Kossuth nota».

Baricade în sală.

Câte-va minute erau în sală. Lukáts Gyula a intrat întâi. Când îl observase pe drabantii, se întoarse spre dîșii:

— *Pfuj, conaliti! Pân'aci numai țigani s'au găsit pentru treburi d'astea. D'apoi oameni de omenie sunteți voi?*

Drabantii și-au aruncat privirea în jos. Intrase apoi Polónyi:

— *Canaliti, nu vi-e rușine!*

Opoziția era acum întreagă în sală. Lukáts László, Lovásszy Márton și contele Zichy Aladár îi scuipează pe drabantii. În momentul acesta Lengyel Zoltán vrea să urce pedestalul prezidențial, dar drabantii îl dau înapoi. Se naște o scenă de neînchipuit. Lengyel Zoltán trage două palme strajnice unui drabant. Papp Zoltán, bar. Kaas Ivor sar în ajutorul lui Lengyel. Cu palmile, cu picioarele lovesc în drabantii. Tremurând în tot corpul sare, în reverență între ei, preotul Hock și cu pumnii lovește în cap pe drabantii.

Atunci sosiră în ajutorul celor șapte oameni. Două-zeci-și-șapte de drabantii a-lergaseră în ajutorul tovarășilor.

Atunci începuse adevărata luptă.

Lovásszy Márton aruncase un scaun între dîșii, cari fugiră pe pedestalul prezidențial. Dar nu putură multă vreme sta aci. S'a început adevărat asalt. Opoziția, cu umerii forțase din loc pedestal prezidențial. Masa din incinată Camerei a fost făcută toată țandări. Fotoliile ministeriale rupte în bucăți.

Și cu țandări din masă, picioare de scaune rupte au tăbărit asupra bieților drabantii. Așa unul dintre dîșii, atacat de Rigó Jancsi, l-a prins pe acesta și a început să-l gătuiască, zeci de inși au sărit însă asupra lui, și l-au bătut sânge. Tipete, sbierături, strigăte după ajutor, și protestarea galeriilor împotriva vandalismului au umplut Camera.

După zece ore nici un drabant nu mai era în sală. Fugiseră sărmanii dinnainte furiei vandale ce se descărcase asupra capului lor.

Incinta o ruină. Mese, scaune rupte, bănci ridicate în picioare, cărți sfircate asta era priveliștea. Și deputații, palizi ca ceara, tremurând încă de furie și agitație, s'au așezat rîzând pe baricade.

Tisza intră în Dieta.

La 10^{1/2}, ore deodată apare cont. Tisza în sală. Zgomot de nedescris. Palid ca moartea, cu mâinile încrucișate, face căli-va pași înainte. S-oprește și privește vandalismul

ce s'a petrecut. Pe podiul prezidial erau: Kaas Ivor, Fittner Zsigmond, Sturmán György, Nessi Pál, Zbóray Miklos, Rátkay László, Szluha István și Gabányi Miklós, care s'așezase în scaunul prezidial. Cu Tisza intrară și vre-o 40—50 deputați.

— Tălharule! Așa tu ai făcut-o!

Canalie! Mișel! și atâtea alte epilete sbureau spre dîșii.

Tisza câte-va minute a stat în sală, pe urmă a eșit. După dîșii și ceilalți în rîsul sarcastic al opoziției.

Opoziția așteaptă

Tisza a ieșit, drabant nici urmă, se potolise și furia opoziției. Aștepta, ce o fi? Și o veste urma după alta.

— Conziliu de ministri! — este cea dintâi. La 11 ore vine o nouă veste. Guvernul telegrafice și-a dat demisia la Viena. Opoziția crede că după cele petrecute, Tisza e pierdut.

Intr'astea intră custodele Csávossy în Dieta.

— Domnilor, azi nu se ține ședința!

— Miciună! Nu ne lăsam înșelați! — striga Nessi Pál.

Opoziția nu mișcă din loc. Comentează cu însuflețire mare evenimentul.

Erau două ceasuri, când opoziția părăsise parlamentul, după-ce se încredințase că partidul guvernamental a plecat și ține conferință în clubul său.

La congregație.

Facem apel la toți membrii români ai congregației comitatului Arad ca pe ziua de 21 Decembrie n. să fie toți la ședință. În presară se va ține obicinuita conferință la otel «Vas».

Războiul ruso-japonez.

Ziarul „Budapesti Hirlap“ a primit o depeșă dela corespondentul său din Paris, în care se vorbește de capitulația Port-Arthurului. Corespondentul, care și el a primit știrea din izvor competent, afirmă, că și la ambasada rusă din Paris a sosit o atare depeșă, dar se ține în secret conținutul ei.

Că Port-Arthurul grăbește cu pași repezi spre sfârșit, este sigur. Rușii înșiși au renunțat la scăparea lui, ear după-ce flota din port este nimicită, au renunțat și la planul de a lăsa să meargă flota Balticea de geaba până în apele Mării galbene. Din informația corespondentului numitului ziar ar urma, că intenționa rusă, văzând că rezistența mai departe este o vărsare de sânge fără de folos, a trimis ordin de capitulare lui Stoessel. Depeșă, care a adus vestea asta, este următoarea:

Paris 13 Dec. (3 ore 43 d. a.) Un personaj ce stă foarte aproape de legațiunea rusă primește de aci știrea, că Port-Arthurul a căzut. Flota Balticea își va curma drumul. Vestea aceasta aici n'a fost publicată. Ziarele de aici nici n'au cunoștință despre toate astea.

Moartea lui Kuroki.

Petersburg, 12 Dec. Ziarul rus «Ruskoie Slovo» aduce vestea morții generalului Kuroki. Noul comandant al armatei în locul acestuia este prințul Sasnov, fratele mai mic al Micadului și este numai de 21 ani.

Londra, 13 Dec. Rapoartele sosite toate spun, că flota rusă dela Port-Arthur a fost după un bombardament groaznic de 24 ore, total nimicită, rămânând neatins sin-

gur vasul Sebastopol. Comandantul a demontat flota.

Dela Port Arthur.

Londra, 13 Dec. Din Tokio se telegrafează, că conform raportului oficial al cartierului general al armatei asediatoare, patru vase admirale ruse, două încrucisători, un torpilor și un vapor de submarine a fost făcut incapabil de luptă. Bombardarea și pe mai departe a flotei este superfluă. Acum este bombardat orașul făcându-se mare stricaciune. Se vestește, că comandantul flotei ar fi primit ordin să arunce în aer și restul vaselor din port. La Tokio se vorbește, că de oarece Togo n'are să mai poarte frică de flota dela Port-Arthur, va merge întru întimpinarea escadrei Balticea până la insula Formosa, unde o va constringe la luptă.

Asediarea Port-Arthurului.

Berlin, 13 Dec. Din Mukden i-se vestește lui «Lokalanzeiger», că dela Port-Arthur sosesc știri mai favorabile. Conform acestor știri cercul forturilor este încă neatins și Japonezii trebuie să facă să amuțească mai întâiu bateriile ruse din fortul Plaungsan, dacă vor să fie pe deplin stăpâni peste colina de 203 metri. În acest caz Rușii nu s'ar putea ține mai departe nici în oraș, nici în cele două porturi.

Din cauza asta vor avea să sufere mai ales cei răniți, de oare ce Japonezii nu mai recunosc crucea roșie (?). Flota din port însă trebuie considerată de pierdută. Aici se ia ca verosimil, că adevărata capitulație nici odată nu va urma, ci fiecare fort va continua separat lupta de apărare.

Dispoziția suflotează la Petersburg.

Berlin, 13 Dec. Din Petersburg se telegrafează: Guvernul a primit raport autentic asupra nimicirii totale a flotei din port. Din cauza acestui eveniment spiritele în Petersburg sunt foarte deprimate. În sinul populației neîndestularea este atât de mare, încât guvernul a luat cele mai înținse măsuri pentru a împedea ori-ce demonstrațiuni periculoase. Și în cercurile cari stau aproape de guvern este desaprobată procedura comandantului flotei dela Port-Arthur, că n'a făcut o ultimă încercare exasperată de a scăpa din port, ci a așteptat până Japonezii au nimicit vasele.

Din Mandchuria.

Londra 14 Dec. «Morning post» anunță din Shanghai cu datul de ieri: Aripa dreaptă japoneză așezată la Sud de Șaho s'a retras spre Nord. Avantgardele au ajuns la Kuantșa. Se vestește, că o luptă violentă s'a angajat.

Chestia Dardanelelor.

Berlin 14 Dec. Lui «Post» i-se depeșează din Petersburg, că vestea despre demersurile guvernului rusesc în afacerea Dardanelor este lipsită de fond. Guvernul rusesc în privința asta n'a intervenit la nici un guvern străin.

Puterea obstrucției maghiare.

Sub titlul de mai sus «Voința Națională» scrie:

Budapesta, 5 Noembrie 1904.

Nu de mult «Budapesti Hirlap» publică întrederea pe care a avut-o un aristocrat maghiar cu un diplomat austriac. Acesta din urmă constata faptul, că obstrucția a fost, pentru a stoarce dela Împăratul tot felul de concesii. De mai mulți ani încoace, Ungurii nici nu au putut fi cîrmuiți decât acordîndu-li-se „extrawursturi“, cum se exprima diplomatul austriac, — ceea-ce s'a întîmplat pe socoteala unității monarchiei.

În același timp „Kölnische Zeitung” constată, că îndeosebi unitatea armatei austro-ungare suferă prin împlinirea pretențiilor maghiare, prin urmare se strică și echilibrul triplei-alianțe. Din asta un ziar berlinez trage concluzia că statele contractante cu Austro-Ungaria să-și facă socoteala și fără a se mai baza mult pe dualismul austro-ungar.

Atunci „Budapesti Hirlap” avea aerul să spună că diplomatul-austriac acuză pe nedrept iar „Pester Lloyd” d'asemeni protesta în contra concluziunii ce făceau susamintitele ziare germane, afirmând că aspirațiunile maghiare nici nu primejdiesc dualismul, nici nu prejudică triplei-alianțe.

Vine însă acum cel mai autorizat maghiar, șeful opoziției unite maghiare, Kossuth Ferencz și confirmă nu se poate mai hotărît afirmarea diplomatului austriac.

La 28 Noembrie s'a ținut adică adunarea generală a congregațiunii comitatului Pest-Pilis. Kossuth propuse aici o moțiune de neîncredere în guvern (care a fost de altfel respinsă cu 159 voturi contra 136 voturi), și laudând obstrucția a zis:

„Si obstrucția d'acum și cea din trecut numai spre folos este. Pentru-că numai cu ajutorul obstrucției am cucerit tot ce în ultimii 10 ani ne-a înveselit. Cine are suflet unguresc, nu poate să condamne obstrucția. Nu poate fi vorba de abuzurile ce fac unii ori alții cu obstrucția, ci de succese la care am ajuns prin ea. În Ungaria obstrucția se impune ca o instituțiune constituțională.”

Se înțelege: contra Vienei!

Câtă dreptate are și diplomatul austriac și Kossuth, se poate judeca de pe cele petrecute în ultimii zece ani.

Obstrucția l'a înlăturat de la guvern pe contele Szapáry, care voise a statifica administrația comitatelor (cu autonomie atât de largă, în cât pot refuza recrutarea), înlesnind astfel venirea la putere a lui Wekerle-Szilágyi, ultrășovinistii cari au făcut procesul memorandumului și legile politico-bisericești, recomandate în primul rând de Kossuth bătrânul, detronatorul Casei de Habsburg. Obstrucția l'a trântit pe Bánffy, care în alegeri redusese grozav pe kossuthiști și pe apponyiști (din 154 abia s'au mai întors în Dietă vre-o 80), și tot în urma obstrucției a căzut Széll, care venise cu proiectul de a se spori contingentul militar, și contele Héderváry (de două ori), care fusese însărcinat de Împăratul-Rege cu aceleași misiuni ce i-se încredințase lui Széll, ear acum în urma lui Tisza.

Așa s'au întâmplat că două guverne au cîrmuit fără bugetelor îndemnizare, ear armata a rămas un an și jumătate fără nou contingent militar, de unde au izvorit apoi o mulțime de mizerii economice și încurcături, chiar revolte grave, în armată.

Pentru a se pune capăt acestor stări de lucruri, se știe: M. Sa a autorizat pe contele Tisza să retragă proiectul privitor la sporirea contingentului militar, ear ca să-i ușureze votarea bugetului și a contingentului militar, chiar a dat concesiuni însemnate în armată. Astfel, limba maghiară ca limbă oficială între autoritățile maghiare și cele ale armatei comune, școlii militare cu limbă de propunere maghiară, o mulțime de burse pe seama tinerilor unguri în școlile superioare de război, — ear acum în urmă le-a dat și o concesie care de 30 ani fusese visul cel mai dulce al Ungurilor: artilerie la trupele de honvezi (armata teritorială).

Mai mult chiar: astă-vară, pentru a dezarma obstrucția, M. Sa printr'un autograf autoriză pe contele Tisza să aducă, pe cheltuiala statului și cu toată pompa, în patrie, osemintele marelui revoluționar Rákoczy și a celorlalți pribegiți în Turcia după bătăia ce au suferit, dela armatele imperiale, în 1711 pe câmpia dela Maiteni. Atunci opoziția a și dezarmat, dar a reluat vechea armă, crezând că acum e timpul suprem de a stoarce și cea mai mare concesie: armată națională maghiară.

Ca tronul să nu mai fie expus atator umiliri ear țeara unor zguduiri, i-s'a impus lui Tisza schimbarea actualului regulament al Camerei, regulament care cuprinde restricțiuni numai în ce privește discuția bugetului și a contingentului militar. Opoziția însă tocmai cu prilejul acestor discuțiuni putea să presioneze asupra Vienei. Eată cauza frământărilor.

Cu adevărat, lupta se da între Coroană și marele curent șovinist maghiar. Cel dela Burg (castelul imperial vienez) socot că e destul cu concesiile. Opoziția crede că tocmai acum e de stors tot, căci viitorul monarh cine știe dacă va mai fi atât de bine-voitor. Se zice chiar — și sunt indicii că așa e — că arhiducele Francisc Ferdinand, presumpțivul moștenitor al tronului, nu aprobă politica de concesi.

Evenimente apropiate vor arăta care curent va învinge.

Din străinătate.

Conflictul Anglo-Turc.

Sultanul refuză să sancționeze convenția cu Anglia asupra hinterlandului Adenului. Anglia amenință cu demonstrație.

Flota din marea roșie este gonită de către trupele turcești din punctele făgăduite Englezilor.

Correspondență.

Obiceiuri românești.

Poiana-sărată, în 28/XI. v. 1904.

În comuna Poiana-sărată tineretul nu petrece — ca în alte comune — Dumineca cu joc la cântecul lăutarilor, ci o singură dată în fiecare an, anume la Sf. Ilie (20/VII) când se serbează hramul satului.

Atunci tineretul își aduce din țară 6—8 lăutari, 3—4 vioristi, 3—4 cobzarî și petrec și petrec de cele mai multe-ori o săptămână întreagă.

În fiecare zi la 2 ore d. a. jocul ese „pe deal” adică în locul liber din fața bisericii gr. or. afară de cimitir, care e îngradit. Baratce (șatre) pentru a putea bea omul o bere, un vin, se fac cu zile înainte. Tot satul — dacă e vreme frumoasă — ese „pe deal” pentru a vedea tineretul petrecând. „Sintilia” a eșit pe deal și Românul nostru destul de năcăjit altcum, își uită năcazul, lipsa și să bucură să se veselească și el odată într'un an.

A doua zi întră în joc și fetele de măritat și acum jocul ține „pe deal” până la miezul nopții. Petrecerea e curat românească și o petrecere, căreia i-s'a dus vestea. De aceea și vin mulți din satele vecine din România (Poiana Sărată fiind situată la frontieră) vin și din launtru Români și străini pentru a admira portul și jocurile flacăilor și fetelor noastre. Hora, de-a doi (ca la Brează) Sârba, Slanicul, Briul, Bătuta etc. sunt jocuri, cărora numai Românul jucându-le le poate da farmecul și eleganța. Petrecerea e generală, participă sărac și bogat, boer și țaran, căci nu de puține ori vin cete din vizitatorii Slanicului din Moldova cari răpiți se prind în Hora precum și maghiari din K.-Vásárhely (Trei-scaune).

Astă-vară petrecerea a fost foarte reușită. Fiecaruia îi râdea inima văzând, cum s'au format trei hori una ntr'alta jucând foarte mulți străini, cei cari nu știau, învățând hora românească. Ba să fi văzut cum neaoșii unguri băteau sârba, ai fi ris mult văzându-i desbrăcați de șovinismul lor la auzul dulce al cântecelor noastre.

Caracterul petrecerii este cald, frățesc lipsit de neînțelegeri între tineret.

În una din sări, îmi reamintesc acea petrecere și văd înaintea ochilor mei tabloul

dela Sf. Ilie, văd cele trei Hori ca atâtea inele, văd jucând în ele Români, Unguri, Nemți și îmi vine în minte și tendința de a ne despoia de limbă și jocuri a celor de sus, cari trăesc în o sferă de halucinațiuni șoviniste, și mi-am zis: Voi de ce nu vă pogorâți din lumea ce numai în creerul vostru există, în lumea reală? de ce nu căutați a pătrunde în inima și caracterul popoarelor, asupra sorței cărora și asupra viitorului cărora voiți a aduce norme, cari trecute prin formele subrede ale constituționalismului actual devin legi? O, de v'ați cobori, atunci v'ați convinge, că poporul român are note date de natura, cari nu i-se pot nici răpi nici nimici, fie chiar prin legi: note, cari involuntar, inconștient se impun a fi admirate chiar și de dușmanii lui.

Ioan G. Olteanu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Decembre 1904.

Incualeabil! Reproducând din „Secolul” un articol despre doliul curții regale române, din nebagare de seamă, am reprodus și titlul aceluia articol: ziarul din București scria adică sub titlul: „Doliul curții noastre regale.”

„Függetlenség” de eri deja ne și denunță, ca pe niște vinovați de lesă majestate și strigă în gura mare după procuror. Mai scrie că redactorul nostru responsabil este deja condamnat pentru lesă majestate la trei luni temniță și că a fugit în România, un neadevăr sfârșit.

Eată în ce chip incuabile se redactază unele din ziarele maghiare.

— **Neerolog.** Anunțăm cu mare regret încetarea din viață a preotului-capelan Constantin Leuca din Lazuri. Meritul păstor a încetat din viață la 12 c. n. lăsând în doliu familia; soția și doi copii, precum și număroase rudeni, între cari și părintele Filip Leuca din Pâncota.

Celor intristați trimitem mângăere ear decedatului fie-i țarina ușoară.

— Din Oravița am primit eri știrea telegrafică despre trecerea la cele eterne a soției mult stimatului nostru amic Ilie Trăila. — Decedata fusese o soție și mamă model, o Româncă din cele distinse și se bucura în întreaga societate română de cele mai deseșvîrite simpatii.

Intristatului soț și tuturor rudeniilor trimitem expresiunea celei mai profunde condolențe.

† **Blaș Dumitrescu**, funcționar la tribunalul din Arad, a încetat eri subit din viață. Pe la orele 7 i-se făcuse rău când trecea pe dinnaintea otelului „Vas”. A fost dus în trăsura acasă, unde iute a sosit doctorul. Dar nu i-a mai putut ajuta.

O dramă șguduitoare e întâmplarea aceasta: soția nemângăiată și opt copii plâng în jurul catafalcului.

Îl deplâng d'asemeni toți câți l'au cunoscut — și cine nu-l cunoștea în întreg comitatul?!.. A fost un părinte de familie model, și-a iubit neamul cu înfocare, căuta să îndatoreze pe toți câți aveau afaceri cu el.

Fie-i memoria binecuvântată ear intristatei familii trimitem condolențe.

Dr VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evalificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cașșuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

— **Consiliu comunal ofensat.** De curioasă afacere cavalerescă se ocupă acum publicul din orașul Dobretin. Membrii consiliului comunal au provocat la duel pe avocatul Juhász Ignác, care la ultima sedință când consiliul a voit să treacă la ordinea zilei referitor la proiectul politicei lui Tisa, a exclamat:

— Ar trebui dat afară un asemenea consiliu!

Martorii consiliului au fost presidentul camerei advocatiale Szilágyi Imre și proprietarul Rire Antal. Juhász nu și-a numit martorii și a declarat că regretă cele întâmplate și roagă consiliul să le considere de neîntâmpilate. Membrii consiliului însă nu s'au mulțumit cu aceasta declarație, ci au dorit ca un juriu de onoare să decidă în chestie. Juhász însă nici s'audă de juriu. Astfel apoi consiliul va aduce chestia naintea tribunalului civil și-l părește pe Juhász pentru calomnie.

— **Premiul — Nobel.** Apropiindu-se vremea pentru conferirea premiului Nobel conform testamentului genialului testător, ziarele încep să ghicească, cam cine poate fi acel fericit, care va ajunge în posesiunea celor 200.000 franci. Ziarele franceze au firme speranță că poetul de mare renume al operei *Mireille*, *Fredric Mistral* va fi acel norocos.

— **Starea lui Ibsen.** Din Cristiania se comunică știrea că medicul lui Ibsen Dr. Bull a declarat că toate știrile despre boala agravată și că ar trage de moarte, nu sunt adevărate. Din ieșinuri încă s'a vindecat Ibsen cu totul.

— **Despre școlile din Macedonia.** Marele ziar francez „Le Courier Européen“ arată că după „Buletinul d'Orion“ și care se pretinde a fi foarte bine informat, aduce o statistică despre școlile românești din Macedonia. Și anume: în vilaetul Salonicului există 10 școli românești cu 383 elevi, iar în vilaetul Monastirului 39 școli cu 1.619 elevi. În total deci 49 școli românești cu 2002 elevi.

În realitate însă în vilaetul Salonicului sunt 27 școli primare și cu o școală de comerț, în orașul Salonic având peste tot 1963 elevi. În vilaetul Monastir sunt: un liceu, și o școală normală de fete la Monastir; și 40 școli primare în diferite localități cu 2089 elevi.

Deci în cele două vilaete citate sunt 60 de școli cu 5274 elevi. Dar e de relevat și interpretarea curioasă pe care grecii o dau școlilor: prin școală ei reprezintă o naționalitate. E de ajuns deci să se creeze o școală grecească într-o localitate românească, bulgară, albaneză, sârbă, pentru-ca acea localitate să devie apoi pur elenică.

— **Colera în Petersburg.** Din Petersburg vine știrea, că colera s'a mai lătit începând dela prima zi a lunii curente până în 7 c. În Batum au fost 3 cazuri de îmbolnăvire, în Krassnowda un cas, în gubernamentul Chriyan 1018, și 661 cazuri de moarte. În trei cercuri ale gubernamentului Baku epidemiei au căzut număratoase victime, tot astfel și în gubernamentul Delisavetyd. În Tiflis au fost 2 cazuri de îmbolnăviri, în Zarizy 21 de cazuri. În Astrachan și în Saratov cazurile sunt sporadice.

— **Oșteri ruși defraudanți.** Ziarul „Kato-mitzer Zeitung“ publică știrea, că în Kiew fără de veste au fost mai mulți oșteri deținuți. Se afirmă că prin mâna acestor oșteri au dispărut și hainele pentru rezerviștii chemați sub drap I.

— **Planul unui atentat anarchist, asupra regelui Italiei.** Fostul ministru de justiție al Italiei Cocco-Artu, a primit o scrisoare anonimă, în care se vorbește despre un atentat pregătit cu multă precauție asupra unei asasinării a regelui *Victor Emanoil*.

Se știe, că de altfel și asasinul lui *Umberto* tot din Patterson a fost trimis, deci locmaț de acolo de unde vorbește și scrisoarea anonimă că se pregătește acest atentat. Se spune în scrisoare că chiar și sunt deja eșiți la sorți acei doi anarhiști cari vor trebui conform jurământului anarchist să îndeplinească atentatul.

S'au luat măsuri dintre cele mai severe pentru supravegherea foarte de aproape a anarhiștilor.

— **Principesa Luisa.** Oficiul mareșal din Viena a primit înștiințarea că medicii specialiști Dr. Magnan și dr-ul Garnier vor depune jurământul — în chestia princesei Luisa — în 17 Dec. naintea tribunalului din Sena. Asemenea înștiin-

țare a primit și regele Belgiei și ministerul de stat a principatului Sacson. Deoarece Filip prințul de Coburg nu să amestecă în chestia nevestei sale, avocatul său doctorul Bachrach n-o să ia parte la pertractare în Paris. Însă avocatul Feistmantel, tutorul averii princesei și avocatul ei Dr. Stimmer au să fie prezenți la pertractare.

— **Măturătoarea teatrului Burg.** — nepoata Mariei Luisa. „Neues Wiener Journal“, scrie un articol lung despre soartea tristă și senzațională a *Marei Iosefa Sievers Rottenheim*. Această femeie, care de 10 ani mătură teatrul Burg pentru leafa de 90 cr. pe zi și cărea i-s'a abzis serviciul, e nepoata Mariei Luisa, soția lui Napoleon I. sora de tată a actualului mareșal de curte prințul *Montenovo*. În teatru, unde e cunoscută istoria măturătoarei, a provocat mare indignare abzicerea, și mai mulți vor să meargă la mareșalul de curte, ca să intervină pentru revocarea abzicerii.

După foaia amintită istoria nepoatei Mariei Luisa e următoarea:

Pe la anul 40 al secolului trecut în casa profesorului de muzică Gottonk se întrunea societatea cea mai de elită pentru a concerta împreună. Vizitatorul cel mai neobosit era nepotul lui Helm Montenovo, fiul Mariei Luisa. Princesa după moartea lui Napoleon I. s'a măritat cu prințul Albert Adam Neippert și din această căsătorie s'a născut tatăl actualului mareșal de curte. Prințul s'a interesat foarte mult de actrița Iosefa Maria Rottenheim, care fiind orfană a crescut în casa lui Gott Dank. Din această dragoste s'a născut o fetiță. Prințul în dată după nașterea copilei n'a mai voit să știe de iubita lui, a părăsit-o, ear aceasta de supărare a murit în floarea virstei. Prințul fiind un risipitor, a murit în sanatoriu doctorului Leidesdorfer, în Döbling. Fetita era de 6 ani când a rămas orfană de tot. Familia Gott Dank a luat-o la ei, dar nu peste mult au scăpat. Atunci mica Maria Iosefa Rottenheim a fost adoptată de Sievers, funcționar la administrația teatrală. Nu peste mult muri și Sievers. Atunci fetita a jucat mai întâi roluri de copil, ear mai târziu a fost angajată la teatrele din provincie până acum 10 ani când a fost primită ca măturătoare la teatrul Burg.

— **Constituirea noului cabinet sârbesc.** După o criză ministerială care a durat câte-va zile, aflăm acum cum-că noul cabinet s'a completat după-cum urmează.

Pasiel, președinte al consiliului și externele; Protic, internele; Pașu, finanțe; Putnik, războiul; Radovanovic, comerțul.

Velimirovic, lucrările publice; Andra Nicolici, instrucția publică și ad-interim la justiție.

— **Vendetta în Franția.** La Perpignan zilele astea s'au întâmplat evenimente sângeroase. Curtea cu jurați a osândit la moarte pe un individ cu numele *Bonaventure Maillois* pentru omorul unei fetițe cu numele Leontina Folin. Forul suprem judecătoresc însă a achitat pe acuzat și l'a pus în libertate. Ziua următoare Bonaventura a fost găsit ucis la marginea drumului de țeară. Suspicionat pentru acest omor a fost părintele Leontinei Folin, care după un scurt interogator a fost arestat. În urma asta Folin a recunoscut că el a comis omorul. El s'a apărut cu aceea, că la poporațiunea dela Pirenei este obiceiul răzbunarea părintelui asupra ucigașului fetei sale. El a stat sub presiunea acestui obicei, când a omorât pe cel-ce i-a omorât fetița, și care a recunoscut în fața unui martor că de fapt el a comis omorul.

— **O moartă care înviează.** La Grenoble a fost găsită pe stradă o femeie publică cunoscută. Medicul comunal chemat constată moartea prin apoplexie. Femeia a fost trimisă la spital pentru a servi la studii anatomice.

Când întinsă pe masa de marmură un student voia să înceapă operația, femeia sări în sus cu un blestem foarte neparlamentar.

„Moarta“ avusese numai un somn letargic!

— **Regina Natalia** întreaga moștenire rămasă de nenorocitul Rege Alexandru al Serbiei și în a cărei posesiune trebuia să intra Regina Natalia. Regina a refuzat să primească această moștenire, ci a lăsat-o întreaga prințului Mirko al Muntenegrului.

— **Papa și bicicleta.** Pentru serbările jubileului de cinci-zece de ani a dogmei sfintei Marii veneau miile de peregrini din toate părțile Italiei dintre cari câte-va sute au ajuns și la audiență

la papa. Între aceștia erau și trei domni din Lucea, dintre cari unul — avocatul Paoli a istorisit papei că cea mai mare parte din călătoria de la Lucea până la Roma au făcut-o cu bicicleta. La ce apoi papa a făcut următoarea observație:

— Pe când eram episcop am oprit preoților de-a merge cu bicicleta, am regretat însă acest ordin și dacă aș fi tiner și eu aș folosi-o, căci mi-am adus aminte de timpul pe când eram capelan, patru ani de arândul zilnic și în orice timp aveam să fac un drum de opt-spre-zece kilometri. Dacă peste tot ar fi existat atunci bicicleta sigur mă foloseam de ea.

Iar apoi spunea în haz să nu se folosească prea mult de bicicletă, căci o să scadă venitul trenurilor. Când unul dintre domni l'a rugat să lase să-l sărute piciorul în semnul omagiului său, papa a răspuns:

— Nu să poate, mă doare piciorul. Piu X părăsește cu totul aceasta veche tradiție și nu o permite și nu o suferă fără numai la serbările cele mai oficioase. Astfel probabil că aceasta regulă de etichetă a papilor se va demoda cu totul. În ce privește bicicleta și preoții, e de notat, că în Europa aproape toți episcopii au oprit preoților de-a o folosi și-n chestia aceasta a și adus o congregație din Roma hotărâre, până când în America e lucrul cel mai obicinuit să vezi preot mergând cu bicicleta, se întâmplă chiar foarte adesea că și episcopii cu bicicleta merg să-și cerceteze diecesa.

— **Dela Indieni.** La 8 Decembre s. n. s'au împlinit 50 de ani de când s'a pus capăt grozavei legi ce se executa în India. Adecă acolo ori care femeie rămânea văduvă, corpul ei se ardea de tot, îndată după moartea soțului ei.

— **Japonia la conferința de pace din Haaga.** Cum se telegrafează din Washington Japonia a primit invitarea Statelor-Unite la congresul de pace dar numai sub condițiunea că războiul actual nu va fi atins.

— **Planurile resboinice ale lui Roosevelt.** Cum se scrie din New-York, în oficiile președintelui se desvoaltă o mare activitate, aproape febrilă. Este vorba de sporirea forțelor maritime ale Statelor Unite, prin înființarea unei nouă flote. În cercuri politice bine informate se afirmă, că Roosevelt se pregătește de un mare război, ca să asigure supremația Statelor-Unite pe mare.

— **Un Fenyö-Fink berlinez.** La Tribunalul din Berlin s'a desbătut alaltăeri un proces criminal al unui profesor de universitate cu numele Martin Mendelsohn. (Cine mai poate sta la îndoială că această mizerabilă ființă este Ovreu?) Dânsul a fost acuzat că cu ajutorul duor „Kosaras“ ademenia la sine fete minorene, pe cari apoi le desonora. Tribunalul a achitat pe celebrul profesor universitar deși în motivare a recunoscut că delictul este dovedit. Ca circumstanțe atenuante s'a luat în considerare, că *profesorul n'a știut că fetele sunt mai tinere ca de 15 ani*. Din punct de vedere moral însă condamnă cu toată esprimea fapta profesorului care pe lângă că este tată de familie, ocupă o funcție de educator al tinerimei. Din punct de vedere juridic însă tribunalul s'a văzut silit să-l achite pe „profesorul“ jidan, numai din cauza, ca în codul penal nu este provăzut paragraf pentru atare cas de delict. Săraca justiție modernă! fără drept penal! Dar dacă imi aduc bine aminte, chiar înainte de asta cu vr'o 10 ani trecând în sinul lui Avram un jidan banchier vestit pentru actele sale imorale de tot felul, a testat capitalei Germaniei 1.000.000 de Marci pentru a i-se ridica o statuă. Și consiliul orașenesc n'a avut nimic de zis, afară de membrii socialiști în frunte cu șeful lor din Reichstag, Singer, cari au protestat energic. N'a folosit însă nimic, consiliul a decis ridicarea unei statue imoralității, care probabil că împodobește deja vre-o piață a Berlinului!

— **Romanul micului moștenitor de tron al Serbiei.** Capitala Serbiei își are senzația ei. Micul moștenitor de tron, prințul George amoretat de o actriță frumoasă cu numele Desenka Giorgievici, fugit după ea la Viena. Dar cum s'a întâmplat asta? Cu luni de zile, când diva Serbiei, la care toată celebritatea se concentrează în frumșetea și grațiile sale, apăruse pe scena Belgradului, i-a căzut tare la inimă imberbului

prinț George. Dela prima vedere a idealului său prințul deveni un vizitator sirguincios al teatrului fiind de față la toate reprezentațiunile în care avea câte un rol și aleasa inimii sale. Asta a fost bătător la ochi, ne mai vorbind de vizitele cu trăsura pe sub ferestrele actriței. Curtea simțind, că din asta poate naște încă scandal — (ca și când n'ar fi văzut Belgradul altele și mai și) mare, cum ai zice european, a grăbit cu expulsarea actriței, care în urma asta s'a dus la Viena. Tempus edax rerum, dar inima tinerea a tinărului amoretz însă n'a uitat, căci timpul de câteva luni n'a putut consuma amorul prințului, care în sfârșit a fugit după idealul său la Viena.

Felurimi.

Edison. Edison este acum iarăși la ordinea zilei prin faptul că ajutorul său a murit în urma cancerului produs de razele Röntgen. și că dânsul în-și susține că aceste raze îi au făcut rău. Toată lumea știe că el este un foarte mare descoperitor pe terenul fizicii, cu toate acestea, datele exacte asupra vieții sale nu sunt bine cunoscute de mulți și pe lângă acestea ele constituind o adevărată odisee, credem interesant a le povesti, spunând în același timp și impresiunea pe care a avut-o marele om când a putut obține primul cek pentru una dintre operele sale fizice.

Edison de origină este olandez, iară prin naștere este american din Statul Ohio. Tatăl său a fost foarte nenorocos, dânsul a încercat rind pe rind croitoria, grădinăria și dogăria. Marele Edison și-a primit primele noțiuni de calcul, literatură și desen dela muma sa, care în tinerețe fusese învățătoare. Ne dispunând de mijloace Edison fu silit să intre la etatea de 12 ani ca servitor la compania: „Grand Trunk Railway of Canada and central Michigam. Proprietarul bufetului acestei companii, îi deschise un mic credit, grație căruia Edison începu a vinde jurnale, siropuri și țigarete printre stațiile drumului de fier.

Prin micul câștig ce putu obține din acest negoț, Edison reuși a-și strânge un mic capital, pe care la fînitul anului îl trimise părinților săi. Această faptă probează cum că pe lângă vasta-i inteligență, Edison mai are și o inimă de aur și multă recunoștință. Mai târziu el reuși a-și cumpăra material vechiu de imprimerie, și de a face un angajament cu o agenție de știri care să-i trimeată telegrame din stație în stație și cu modul acesta fondă ziarul The Weekly Herald...

Jurnalul acesta pe care-l scotea Edison la etatea de 13 ani se vinde cu abonament de opt centime pe lună, și tânărul redactor îl compunea, tipărea împacheta și înainta el singur. Din banii adunați prin vinderea ziarului Edison își cumpără un mic laborator de chimie pe care-l instală în vagonul unde își avea domiciliul. Într-o zi se întâmplă să se verse un flacon cu fosfor, și din această cauză să se aprindă perdelele vagonului șeful trenului supărându-se aruncă tot laboratorul lui Edison pe fereastra trenului, mai dând și câte-va palme zdravane marelui fizician. La etatea de 14 ani Edison înființă un al doilea ziar intitulat Paul-Pry (Paul indiscretul) pe care-l scotea în orașul Huron. Acest ziar a fost într'a-devăr cam indiscret, din care cauză supăra pe mulți cetățeni.

Într-o zi unul dintre cei supărați luă de turul pantalonilor pe tânărul redactor, și-l asviră în basinul portului Huron. Noroc că Edison știa să innoate bine, căci altfel ar fi perit în valuri, și atunci omenirea ar fi fost lipsită de multe dintre descoperirile lui. Această întâmplare îl făcu să se desgusteze de jurnalism și să caute o altă ocupațiune. Se făcu deci curelar, însă curind lăsă și această meserie.

În aceste momente, când nu mai știa ce cale să apuce, o împrejurare neprevăzută îi veni într'ajutor.

Un șef de gară, pe al căruia copil Edison îl scăpase de inec, se apucă să-l învețe manevrarea și vocabularul telegrafiei; ear Edison căpătând pasiune de această nouă meserie, se făcu telegrafist în portul Huron.

Edison, fiind însă în totdeauna prea mult preocupat de cercetările sale proprii nu avea băgarea de seamă necesară serviciului, și de aceea se gândi a afla vre-un metod prin care să fie făcut atenție la primirea telegramelor.

Această primă descoperire a făcut-o în 1864, și tot în același an descoperi și metodel prin care

se putea face ca să meargă în același timp și pe același fir două telegrame în direcțiuni opuse.

În orașul Memphis, Edison vru să stabilească o comunitate telegrafică între 2 trenuri cari mergeau, însă nefăcând bine instalațiunea se produse o ciocnire, din cauza căreia fu dat afară din slujbă. Aceasta s'a întâmplat la 1868, și de atunci se începe, cu adevărat, epoca de urcare a lui. De atunci se puse dînsul cu toată forța la cercetările electrice, și în 1870 fu descoperit sistemul său deplin.

Iată cum povestește Edison însuși modul cum a obținut dînsul cek pentru descoperirea făcută:

„Eram un biet nenorocit, și totuși mă gândeam mereu la milioanele de dolari pe cari mai târziu am reușit să le strâng. Umblam prin New-York cu patenta descoperirii mele, și mă gândeam să găsesc pe cine-va căreia să o vând cu două mii dolari. Îmi luai inima în dinți și mă hotărîi să încep tocmeala vinderei patentei dela suma de cincii mii dolari. Ajunsei la directorul societății „Laws Gold Reporting Comp.“, căruia îi arătai toate detaliile descoperirii. Tocmai pe când acesta se pregătea să mă întrebe cât cer eu pentru patentă, îmi veni amețeală de teamă că îi voi cere prea mult și că mă va refuza. După puțină reculegere îl luai eu înainte și-l întrebai să-mi spue cât poate să-mi ofere pentru opera mea, ear el atunci îmi spuse că-mi va da răspunsul a doua zi de dimineață. Toată noaptea fusei foarte agitat, gândindu-mă la suma pe care mi-o va oferi; ear a doua zi când mă prezentai, și pe când mă așteptam ca să-mi ofere numai o mie dolari, directorul îmi spuse: „Îți dăm patru zeci mii dolari, mai mult nici o centimă; dacă-ți vine, bine, de unde nu, poți să iei lucrarea înapoi“. Ce s'a mai petrecut după aceasta nu mai știu minte, căci eram foarte emoționat singurul lucru ce știu este că m'am pomenit în stradă, având în buzunar un contract și un cek în valoare de patru-zece mii dolari“.

Mai târziu Edison intră în serviciul a două companii și anume: „Gold and Stock Company“ și „Western-Union-Telegraph-Company“, dela cari primea câte șase mii dolari rentă anuală. Tot aceste societăți îi construiră la Newark (lângă New-York) un atelier special cu trei sute lucrători. Aci lucră Edison până în anul 1876, când își construi marele laborator Menlo Park, pe care mai târziu îl mări și mai mult, și în care lucrează și astăzi. Ear pentru locuința sa proprie își făcu, în apropierea laboratorului, un castel numit Leweln.

Astăzi Edison are peste 600 descoperiri, dintre cari unele îi aparțin cu totul, ear altele sunt numai îndreptări ale descoperirilor făcute de către alții.

ULTIME ȘTIRI.

Liniește în Dietă.

— Prin telefon. —

Budapesta, 14 Dec. 11 ore.

Opoziția a desarmat. Azi s'a putut ține ședință în Dietă, opoziția mulțumindu-se cu concesiunea să nu presideze Per zel, ci un vice-president.

S'a citit autograful regal de deschidere a sesiunii, după care s'a ridicat ședința, rămânând ca mâine să se constituie biroul.

Se vede că amenințarea de aseară — la club — alui Tisza a avut efect. Primul ministru spuse anume, că va dizolva Dietă dacă nu se va putea lucra cu ea.

ECONOMIE.

Arad, 14 Decembre st. n.

Un dominiu de 1 milion coroane — cumpărat de Români. Un consorțiu de 137 Români din Giula-Varșand și Ciugmeși a cumpărat dominiul de 2700 cor.,

pământ arator. proprietatea bar. Szepesi Karolina și Gabriela, în hotarul comunei Ciugmeși. Contractul făcut prin avocatul Dr. Mihai Marcuș, fost iscalit săptămâna trecută. Consorțiu după ce va intra în posesiune vor parca dominiul între membrii săi.

Sărăcia și averea.

disertațiune citită în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din Șiria la 16/29 August 1904.

(Urmas).

Interpretarea populară despre avere sau bogăție, difere de cea științifică, încât, precum am arătat mai sus, prestațiunile personale nu le prețuiește de avere, persoana a considerat-o de liberă și independentă de materie. Știința economică însă, pe când existența și fericirea omului o face dependentă dela lucrarea intensivă, (teoria lui Adam Schmidt, Anglia 1740), toate prestațiunile omului prin lucru și activitate fizică și intelectuală le ia în samă, le ține în evidență și le însiră între avere și bogăție, văzând că din câștigul prin lucru se face capital și bogăție însămnată. Dovada America, care prin forțele omului s'a dezvoltat în scurtă vreme la stare ce n'are păreche în istoria popoarelor din toată lumea locuită de oameni

O dovadă despre prețuirea lucrului și laboarei o dă Englesul, când astăzi nu mai întreabă: »câtă avere ai, ci câtă rentă anuală ai«, sau: »cât venit anual ai«, înțelegând aci, interesele capitalului gata și câștigul personal după ocupațiunea sau profesiunea sa. După mărimea acestei rente sau venit anual, își măsură omul modern de astăzi cheltuelile sale.

Ca dovadă despre valoarea lucrului, este și ideea fundamentală a socialismului moderat. Socialismul ivit pe la anul 1830 în Germania cere, ca lucrul, sau cele prestate de om prin lucrare, să fie puse alături cu averea sau cu capitalul și agită în toată lumea contra ocrotirei prin legi a capitalului sau a oamenilor bogați, cari nu lasă a se valora după merit lucrul și apasă, sau nu solvește în destul lucrul. »Lucrul omului e de valoare și de laudă, acestuia i-se cuvîne închinăciunile, nu capitalului care ține în robie brațul lucrătorului și îl speculează spre a-se folosi de el ieftin«, zice socialismul.

Studiul economiei națiunilor sau a popoarelor, s'a ocupat mult cu întrebarea împrejurul capitalului și lucrului ridicat la valoarea capitalului, și a ajuns la rezultatul, că »capitalul și averea trebuie să meargă mână în mână cu prestațiunea personală prin lucru, iar guvernele țarilor se nu favorizeze pe unul pe contul celuilalt, pentru că este evident, mai ales timpul din urmă, că de când lucrătorii s-au organizat în greve mari peste 100 mii lucrători într-o grevă, înzădar stă la dispoziție materia, și viceversa, înzădar puterea de lucru, dacă cei cari au fost conservatorii și pun de capitale și materie, acestea nu le dispun la dispoziția lucrătorilor. Adecă înzădar voința de lucru, când nu este ocaziunea de al valora«.

(Va urma).

Atragem atenția on. public asupra anuului lui Igaz Sándor.

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui Hauer Lajos farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa* schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 filerl. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhiepiscopiei de A-lulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiuului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 filerl (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursă. 390 — 19

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Niehia.

INSERTIUNI și RECLAME.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE”

de Prusia

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai culate cu transport la

ROTH JÓZSEF

— Intreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Vindecarea deplină

a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gingașă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul locului, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care au ajuns să vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeoca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă șinerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns După încheerea curei, au la soe scrisoril se ard rere expresă se retrimit.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoința și conștiențiositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și suflul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda lui proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate, boalele de besică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secusale femeesți. Pentru femei e sala de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 227

Nou atelier de lăcătușerie

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că sub

Nr. 17 de pe piața Libertății în Arad în casa d-lui Dr. Schwartz Jenő am deschis un

atelier de lăcătușerie

Primesc ori-ce lucrări apartinătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri culate. Rugând spriginul On. public rămân cu perfectă stimă

Schwitzer Dezó

măestru lăcătuș.

Arad, Piața Libertății 17.

CANCELARIA

arhitectului român

IOAN NIGA

ARAD,

Str. Atzél Péter Nr. 1.

(lângă Crucea Albă.)

Primește lucrări de ingirerie și arhitectură, indeosebi bisericii, școale, censerări de zidiri.

Anunț.

Un absolvent al cursului de notari, cu 1 Ianuarie 1905 află aplicare în cancelaria subscrisului. Salariu fix lunar 90 coroane. Se recere perfectă cunoștința a limbei române și maghiare. A se adresa cătră subscrisul.

Cugier (Kudzsir, comit. Hunedoarei, cercul Orăștiei) în 10 Decembre 1904.

Procopiu Herlea,

notar com.

La Kilényi C. și C-nie

ARAD,

Piața Andrassy Nr. 20, Palatul Fischer

la „Globul albastru“.

Toate stofele de haine pentru dame se vând cu incepere dela

28 Novembre

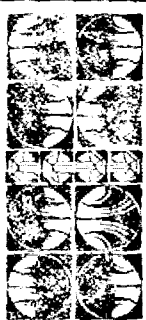
pentru preț mai mic de cât de fabrică.

Ocaziune rară!

Stofele se vând pentru toate prețurile acceptabile.

casiunea de a cumpăra foarte ieftin

stofe de haine pentru dame.

În Ardeal, într'un ținut curat românesc, în care se țin târguri de țeară și piețe de săptămână foarte cercetate, este de vizitare o farmacie care face circulație de șeasă mii coroane, cu șeptesprezece mii coroane. Informațiuni se pot afla la administrația ziarului nostru.

Au sosit mărfuri de earnă!

Am onoare a recomanda p. t. public magazinul meu de tot felul de ciorapi de vară, de mănuși prodiate, de mătasă și de piele, de cămași Jager și de pantaloni, de giamantane de casă, jucarii pentru copii, precum și asortimentul meu bogat în bumbac, broderii și pantlioi și tot felul de mărfuri de Norimberga și manufactură. Tot odată recomand în binevoitoarea atențiunea p. t. public casa mea de brodatul ciorapilor, care există deja de mai mulți ani pe strada Forray, unde se confecționează cel mui culant și elegant, și se esecuta prompt. — Rugând spriginul on. public

rămân cu deosebită stimă:

Szállassy Aladár.

— Se primesc cumande din provincie. —

In urma lichidării și a sistării prăvăliei

mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrásy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, iar în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema - Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.

287

CREMA

MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșța de pe nas și de pe mână. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

⊗ ⊗ Efect instantaneu. ⊗ ⊗

Prețul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.